EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 26.6.2006
KOM(2006) 354 lopullinen

2006/0116 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä koskevasta rahoitusvälineestä

(Demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen väline)

(komission esittämä)

PERUSTELUT

1. Demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseksi perustettavaa uutta rahoitusvälinettä koskevan ehdotuksen tarkoituksena on luoda oikeusperusta demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan eurooppalaisen aloitteen (EIDHR) jatko-ohjelmalle. EIDHR perustuu kahteen asetukseen, joiden voimassaolo päättyy vuoden 2006 lopussa.[1]

2. Kuten EIDHR:llä, myös uudella välineellä pyritään tukemaan erityisesti niitä EU:n poliittisia tavoitteita, jotka liittyvät demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseen ulkosuhteissa. Nämä perussopimusten mukaiset[2] tavoitteet on vahvistettu vuosien mittaan komission tiedonannoissa, Euroopan parlamentin päätöslauselmissa ja neuvoston päätelmissä. Kyseiset maailmanlaajuiset tavoitteet otetaan huomioon EU:n ihmisoikeuksia koskevissa suuntaviivoissa[3] ja ne näkyvät eri tavoin vakautus- ja assosiaatioprosessissa[4], Euroopan naapuruuspolitiikassa[5], kehitysyhteistyöpolitiikkaa koskevassa eurooppalaisessa konsensuksessa[6] sekä uusissa alueellisissa aloitteissa kuten EU:n Afrikka-strategiassa[7], EU:n ja Latinalaisen Amerikan strategisessa kumppanuudessa[8] sekä EU:n Aasian-politiikassa[9]. EIDHR:n pääasiallisen toimintakehyksen muodostavat vuosina 2000 ja 2001 annetut komission tiedonannot[10].

---

1 Neuvoston asetus (EY) N:o 975/1999, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1882/2003, asetuksella (EY) N:o 2240/2004 ja asetuksella (EY) N:o 2110/2005; neuvoston asetus (EY) N:o 976/1999, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 907/2003, asetuksella (EY) N:o 2242/2004 ja asetuksella (EY) N:o 2112/2005.

2 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artiklan 1 kohta ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 177 artiklan 2 kohta ja 181 a artiklan 1 kohta.

3 *EU:n politiikan suuntaviivat suhteissa yhteisön ulkopuolisiin maihin kuolemanrangaistusta koskevissa kysymyksissä*, kesäkuu 1998; *EU:n politiikan suuntaviivat suhteissa kolmansiin maihin kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rangaistukseen liittyvissä kysymyksissä*, huhtikuu 2001; *Lapsia aseellisten selkkauksien yhteydessä koskevat EU:n suuntaviivat*, joulukuu 2003; *Ihmisoikeuksien puolustajia koskevat Euroopan unionin suuntaviivat*, kesäkuu 2004.

4 Vrt. Zagrebissa marraskuussa 2000 pidetyn huippukokouksen loppujulkilausuma. http://europa.eu.int/comm/enlargement/intro/sap/summit_zagreb.htm.

5 Komission strategia-asiakirja - *Euroopan naapuruuspolitiikka*, KOM(2004) 373 lopullinen, 12.5.2004, ja neuvoston päätelmät, 14.7.2004.

6 Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, Euroopan parlamentin ja komission yhteinen julkilausuma *Euroopan unionin kehityspolitiikasta: Eurooppalainen konsensus*, 22.11.2005.

7 *EU ja Afrikka: kohti strategista kumppanuutta*, hyväksytty 15. ja 16.12.2005 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa.

8 Komission tiedonanto - *Euroopan unionin ja Latinalaisen Amerikan tiiviimpi kumppanuus*, KOM(2005) 636 lopullinen, 8.12.2005.

9 Komission tiedonanto - *Eurooppa ja Aasia: strateginen toimintakehys kumppanuuksien edistämistä varten*, KOM(2001) 469 lopullinen, 4.9.2001; Komission tiedonanto - *Uusi kumppanuus Kaakkois-Aasian kanssa*, KOM(2003) 399 lopullinen, 9.7.2003; Komission toimintaa käsittelevä asiakirja *Kypsyvä kumppanuus – yhteiset edut ja haasteet EU:n ja Kiinan suhteissa,* KOM(2003) 533 lopullinen, 10.9.2003; Komission tiedonanto *EU:n ja Intian strateginen kumppanuus*, KOM(2004) 430 lopullinen, 16.6.2004.

10 *Euroopan unionin vaaliapu ja vaalitarkkailutoiminta*, KOM(2000) 191 lopullinen, 11.4.2000; *Euroopan unionin tehtävä ihmisoikeuksien ja demokratisoitumisen edistämisessä kolmansissa maissa*, KOM(2001) 252 lopullinen, 8.5.2001.

3. Kuten EIDHR, myös uusi väline suunnitellaan täydentämään muita välineitä, joita käytetään demokratiaa ja ihmisoikeuksia edistävän EU-politiikan täytäntöönpanossa. Näitä muita välineitä ovat poliittinen vuoropuhelu ja diplomatiaan liittyvät toimenpiteet sekä erilaiset rahoituksen ja teknisen yhteistyön välineet, kuten maantieteelliset ja temaattiset ohjelmat. Uudella välineellä täydennetään myös uuden vakautusvälineen käyttöä kriisipainoitteisissa toimissa.

4. Vaikka demokratiaan ja ihmisoikeuksiin liittyvät tavoitteet otetaan yhä laajemmin huomioon näissä eri välineissä, uudella rahoitusvälineellä on erityinen täydentävä tehtävä maailmanlaajuisen ja riippumattoman luonteensa vuoksi. Kuten EIDHR:n tapauksessa, tämä mahdollistaa arkaluontoisiin ihmisoikeus- ja demokratiakysymyksiin liittyvän yhteistyön kansalaisyhteiskunnan kanssa ja tarjoaa joustovaraa, jonka turvin kyetään vastaamaan muuttuviin olosuhteisiin tai tukemaan innovatiivisia ratkaisuja. Uusi väline eroaa tässä suhteessa maantieteellisissä ohjelmissa käytetystä pitkän aikavälin suunnittelusta. Lisäksi uusi väline antaa yhteisölle valmiudet vahvistaa ja tukea kansainvälisiä erityistavoitteita ja -toimenpiteitä, jotka eivät liity mihinkään tiettyyn maantieteelliseen alueeseen tai kriisiin ja jotka edellyttävät mahdollisesti valtioiden rajat ylittävää toimintaa tai kattavat operaatioita sekä EU:ssa että sen kumppanimaissa. Se tarjoaa puitteet EU:n vaalitarkkailun kaltaiselle toiminnalle, joka edellyttää johdonmukaista toimintapolitiikkaa, yhtenäistä hallinnointijärjestelmää ja yhteisiä toimintaperiaatteita.

5. Koska ulkoiseen apuun sovellettavaa sääntelyjärjestelmää on tarkoitus yksinkertaistaa merkittävästi, komissio aikoi alun perin ehdottaa, että tulevat puitteet demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevalle erityistoiminnalle annettaisiin temaattisen ohjelman muodossa, kuten tehtiin jo EIDHR:n tapauksessa, ja neljän ulkoista apua koskevan asetusehdotuksen käyttämistä ohjelman oikeusperustana[11]. Komissio julkaisi tätä silmällä pitäen tammikuussa tiedonannon[12] tulevien rahoitusnäkymien (2007–2013) puitteissa toteutettavasta temaattisesta ohjelmasta demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä varten. Tiedonanto laadittiin vuoden 2005 jälkipuoliskolla järjestettyjen kuulemisten[13] tulosten perusteella. Kuulemisia on jatkettu sittemmin ohjelmasuunnitteluasiakirjojen valmistelemiseksi.

6. EU:n demokratian ja ihmisoikeuksien alalla harjoittama toiminta on sidoksissa erityiseen perussopimusten mukaiseen toimeksiantoon, ja tämän erityisluonteen vuoksi varsinkin Euroopan parlamentti, jonka ehdotukseen EIDHR alun perin perustui, on pitkään puoltanut erillisen asetuksen antamista temaattisen ohjelman sijaan. Vaikka komissio on ollut tietoinen parlamentin kannasta, se on halunnut ensiksi varmistaa, että toimielimet pääsevät yhteisymmärrykseen kokonaissuunnitelmasta ulkoista apua koskevan sääntelykehyksen yksinkertaistamiseksi. Kun tämä näyttää varmistuneen, komissio katsoo, että erillisen asetusehdotuksen laatiminen on nyt tullut ajankohtaiseksi.

---

11 Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille: *Tulevien rahoitusnäkymien 2007–2013 yhteydessä temaattisina ohjelmina toteutettavat ulkoiset toimet*, KOM(2005) 324 lopullinen, 3.8.2005.

12 KOM(2006) 23 lopullinen, 25.1.2006.

13 Ks. http://europa.eu.int/comm/external_relations/consultations/er.htm.

7. Ehdotuksessa on otettu huomioon keskeiset ajatukset, jotka esitetään tiedonannossa tulevien rahoitusnäkymien (2007–2013) puitteissa toteutettavasta temaattisesta ohjelmasta demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä varten. Myös tiedonantoon liittyvien kuulemisten tulokset on siten otettu huomioon ehdotuksessa. Ehdotetusta asetuksesta ei ole järjestetty lisäkuulemisia aikataulun kireyteen liittyvistä syistä, sillä asetus on annettava riittävän ajoissa vuonna 2007 aloitettavaa toimintaa varten.

8. Ehdotettu asetus perustuu EY:n perustamissopimuksen 179 artiklan 1 kohtaan, joka kattaa toimenpiteet kehitysmaiden kanssa harjoitettavan kehitysyhteistyön alalla, ja EY:n perustamissopimuksen 181 a artiklan 2 kohtaan, joka kattaa toimenpiteet muiden yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa harjoitettavan taloudellisen, teknisen ja rahoitusyhteistyön alalla. Tällä oikeusperustalla turvataan asetuksen maailmanlaajuinen kattavuus. Asetus kuuluu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 251artiklassa määrätyn yhteispäätösmenettelyn piiriin.

9. Asetuksen rakenne noudattelee tiiviisti muiden äskettäin ehdotettujen ulkoista apua koskevien rahoitusvälineiden rakennetta. Kyseisiä välineitä[14] tullaan käyttämään rahoitusnäkymien 2007–2013 puitteissa. Asetus on jaettu kolmeen osastoon, jotka kattavat demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan eurooppalaisen välineen tavoitteet ja soveltamisalan (I osasto - 1–3 artikla), välineen yleiset täytäntöönpanosäännöt (II osasto - 4–15 artikla) ja loppusäännökset (III osasto - 16–20 artikla).

10. Asetuksen I osastossa olevassa 1 artiklassa käsitellään rahoitusvälineen strategisia tavoitteita, jotka määritellään ja esitellään komission tiedonannossa[15] *tulevien rahoitusnäkymien (2007–2013) puitteissa toteutettavasta ohjelmasta demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä varten*. Kyseisessä osastossa olevassa 2 artiklassa viitataan asetuksen nojalla annettavan avun kohdealoihin, jotka perustuvat 1 artiklassa määriteltyihin tavoitteisiin. Luettelo kullakin alalla harjoitettavasta toiminnasta ei ole tyhjentävä vaan sitä voidaan täydentää sen mukaan, millaisiin erityistarpeisiin apua annetaan. Asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa säädetään mahdollisuudesta yhteisön avun täytäntöönpanoon Euroopan unionin alueella edellyttäen, että tuettu toiminta liittyy suoraan yhteisön ulkopuolisissa maissa syntyviin tilanteisiin. Tämä koskee erityisesti Euroopan unionin alueelle perustettavia kuntoutuskeskuksia kidutuksen uhreille ja toimia, jotka voidaan toteuttaa vain kohteena olevan yhteisön ulkopuolisen maan ulkopuolella.

11. Asetuksen I osastossa olevassa 3 artiklassa vahvistetaan asetuksen täytäntöönpanoa koskevat yleisperiaatteet, jotka ovat seuraavat:

- demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan eurooppalaisen välineen mukaisen avun on täydennettävä apua, jota annetaan muiden kyseisessä säännöksessä tarkoitettujen rahoitusvälineiden nojalla;

- avun on oltava sopusoinnussa EU:n kyseisellä alalla harjoittaman politiikan kanssa;

---

[14] Euroopan naapuruuspoliittinen kumppanuusväline (ENPI), kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusväline (DCECI) ja vakautusväline (IfS).

[15] KOM(2006) 23 lopullinen, 25.1.2006.

- apu on koordinoitava jäsenvaltioiden avustusohjelmista annettavan avun kanssa;

- on pyrittävä vaihtamaan tietoja Euroopan parlamentin ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

12. Asetuksen II osastossa olevissa 4–6 artiklassa kuvaillaan yhteisön ulkoisen avun antamisessa noudatettavia yleisiä menettelysääntöjä. Niissä mukaillaan yhteisön ulkoisen avun hallinnoinnin uudistuksen yhteydessä annettuja suuntaviivoja[16] tarkistettuina myöhempien kokemusten ja innovaatioiden perusteella. Asetuksen 5 artiklassa säädetään välineestä annettavan avun suunnittelusta, joka perustuu strategia-asiakirjoihin ja niiden tarkistuksiin. Strategia-asiakirjojen laadinnassa noudatetaan yhteisiä puitteita ja menettelyitä vuosina 2007–2013 toteutettavia temaattisia ohjelmia koskevia strategia-asiakirjoja varten.[17] Komissio antaa strategia-asiakirjat komission päätöksinä saatuaan niistä myönteisen lausunnon hallintokomitealta, joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja (16 artikla). Sen varmistamiseksi, että yhteisön apu täydentää riittävässä määrin jäsenvaltioiden sekä muiden avunantajien ja toimijoiden antamaa apua, suunnitteluprosessin aikana järjestetään kuulemisia muun muassa kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa.

13. Asetuksen 6 artiklassa säädetään, että komissio tekee yleensä välinettä koskevat rahoituspäätökset strategia-asiakirjoihin ja näiden tarkistuksiin perustuvien vuotuisien toimintaohjelmien muodossa. Vuotuinen toimintaohjelma sisältää kaikki asetuksen 8 ja 12 artiklan mukaiset rahoitusmuodot ja erityisesti varainhoitoasetuksen[18] 110 artiklan 1 kohtaan perustuvan vuotuisen työohjelman. Komissio tekee muutoksia vuotuiseen toimintaohjelmaan hallintokomitean annettua niistä myönteisen lausunnon. Jos muutosten osuus vuotuiseen toimintaohjelmaan osoitettujen varojen kokonaismäärästä on enintään 20 prosenttia, komissio antaa ne tieodoksi hallintokomitealle ja Euroopan parlamentille. Poikkeustapauksissa (7 artikla) ja tukitoimenpiteiden rahoittamiseksi (8 artikla) komissio voi tehdä strategia-asiakirjojen soveltamisalan ulkopuolelle jääviä rahoituspäätöksiä.

14. Erityistoimenpiteitä koskevassa 7 artiklassa parannetaan yhteisön valmiuksia reagoida odottamattomiin tilanteisiin ja tapahtumiin sekä säädetään erityisestä joustavuudesta, joka mahdollistaa yhteisön täydentävän ulkoisen avun tehokkaan täytäntöönpanon demokratian ja ihmisoikeuksien edistämisen alalla. Komissio voi siten päättää avustustoimenpiteistä, jotka eivät alun perin kuuluneet strategia-asiakirjojen soveltamisalaan. Koska kyseiset komission päätökset tehdään hallintokomitean hyväksymien strategia-asiakirjojen soveltamisalan ulkopuolella, yli 5 miljoonan euron toimenpiteitä koskevat rahoituspäätökset edellyttävät myönteistä lausuntoa hallintokomitealta. Jos erityistoimenpiteeseen tarvitaan rahoitusta alle 5 miljoonaa euroa, komissio antaa rahoituspäätöksensä tiedoksi hallintokomitealle ja Euroopan parlamentille kuukauden kuluessa sen tekemisestä.

---

16 *Tiedonanto ulkoisen avun hallinnoinnin uudistamisesta*, SEC(2000) 814, 16.5.2000.

17 Yksiköiden välisen laatutukiryhmän [päiväys lisättävä] hyväksymä komission valmisteluasiakirja.

18 Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta (EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1).

15. Asetuksen 8 artiklassa säädetään yhteisön mahdollisuudesta rahoittaa toiminta- ja hallintomenoihin varatuilla määrärahoilla asetuksen täytäntöönpanon ja sen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämiä tukitoimenpiteitä. Kun tukitoimenpiteet rahoitetaan stragegia-asiakirjojen soveltamisalan ulkopuolella, ne toteutetaan 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti samalla tavalla kuin erityistoimenpiteet.

16. Asetuksen 9 artiklassa luetellaan yksiköt, elimet ja instituutiot, joille tämän asetuksen mukaista tukea voidaan myöntää. Kyseisen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään laaja-alaisesta tukikelpoisuudesta, joka vastaa nykykäytäntöä ja muiden ulkoista apua koskevien välineiden vastaavia säännöksiä. Tätä järjestelyä täydennetään 9 artiklan 2 kohdan poikkeuslausekkeella, jonka nojalla elimet tai toimijat, joita ei mainita 9 artiklan 1 kohdassa, voivat saada tukea tämän asetuksen nojalla, jos se on tarpeen asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

17. Asetuksen 10 artiklan mukaisesti komissio voi hallinnoida tämän asetuksen nojalla rahoitettuja toimenpiteitä käyttämällä varainhoitoasetuksessa säädettyjä hallinnointimenetelmiä (keskitetty hallinnointi tai hallinnointi yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa). Asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa vahvistetaan varainhoitoasetuksen 54 artiklan mukaisesti perusteet, joilla talousarvion toteuttamiseen liittyviä tehtäviä voidaan siirtää kansallisille julkisoikeudellisille yhteisöille tai yksityisoikeudellisille yhteisöille, jotka suorittavat julkisen palvelun tehtäviä.

18. Asetuksen II osastossa olevassa 11 ja 12 artiklassa luetellaan maksusitoumusten muodot ja rahoitusmuodot, jotka perustuvat strategia-asiakirjoja (5 artikla), vuotuisia toimintaohjelmia (6 artikla), erityistoimenpiteitä (7 artikla) ja tukitoimenpiteitä (8 artikla) koskeviin komission päätöksiin. Varainhoitoasetuksen 108 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella asetuksen 12 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään mahdollisuudesta myöntää tämän asetuksen nojalla tukea ihmisoikeuksia ja demokratiakehitystä käsittelevälle Euroopan yliopistojen väliselle keskukselle (EIUC) eurooppalaisen ihmisoikeuksia ja demokratiakehitystä käsittelevän maisterikoulutusohjelman sekä EU:n ja YK:n yhteisen stipendiaattiohjelman jatkumisen varmistamiseksi. Euroopan yliopistojen väliselle keskukselle myönnettävän rahoituksen oikeusperusta on voimassa vuoden 2006 loppuun.[19] Asetuksen 12 artiklassa mahdollistetaan myös toimenpiteiden rahoittaminen yhdessä jäsenvaltioiden, muiden avunantajamaiden, kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen sekä muiden tahojen kanssa.

19. Asetuksen II osastossa olevassa 13 artiklassa vahvistetaan säännöt osallistumisesta tämän asetuksen nojalla rahoitettavia tuki- ja hankintasopimuksia koskeviin menettelyihin. Kyseisessä artiklassa mahdollistetaan erityisesti sellaisten yhteisön ulkopuolisten maiden luonnollisten ja oikeushenkilöiden osallistuminen tämän asetuksen mukaisiin tuki- ja hankintasopimuksia koskeviin menettelyihin, jotka avaavat omat tuki- ja hankintamenettelynsä EU:n jäsenvaltioille. Kyseiset säännökset

[19] Yhteisön toimintaohjelman perustamisesta Euroopan laajuisesti toimivien koulutusalan yksiköiden sekä alan yksittäistoimien tukemiseksi 21 päivänä huhtikuuta 2004 tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 791/2004/EY (EUVL L 138, 30.4.2004, s. 31).

ovat yhteisön ulkoisen avun saatavuudesta annettujen kumottujen asetusten[20] mukaisia.

20. Asetuksen II osastossa olevassa 15 artiklassa komissiolle annetaan tehtäväksi seurata ja tarkastella tämän asetuksen mukaisen ohjelmasuunnittelun tuloksellisuutta ja arvioida sitä säännöllisesti. Ohjelmasuunnittelun tuloksellisuutta koskevat komission kertomukset annetaan tiedoksi jäsenvaltioille ja Euroopan parlamentille.

21. Asetuksen III osastossa olevassa 16–20 artiklassa annetaan loppusäännökset, jotka koskevat jäsenvaltioiden edustajista koostuvan hallintokomitean perustamista (16 artikla) neuvoston komitologiapäätöksen[21] mukaisesti, komission vuosikertomusta tämän asetuksen nojalla toteutettavien avustustoimenpiteiden täytäntöönpanosta (17 artikla), asetuksen täytäntöönpanoa koskevaa rahoitusohjetta (18 artikla) ja asetuksen uudelleentarkastelua neljän täytäntöönpanovuoden jälkeen komission ehdotuksen perusteella (19 artikla).

22. Asetuksen 20 artiklassa säädetään, että tätä asetusta sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2007 31 päivään joulukuuta 2013 eli seitsemän vuoden ajan. Asetuksen saattaminen voimaan 1 päivään tammikuuta 2007 mennessä on ehdoton edellytys sille, että demokratiaa ja ihmisoikeuksia edistävää täydentävää ulkoista apua koskevan oikeusperustan voimassaolo jatkuu 31 päivän joulukuuta 2006 jälkeen. Demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan eurooppalaisen aloitteen nykyiset oikeusperustat ovat voimassa kyseiseen päivään. Demokratiaa ja ihmisoikeuksia edistävän ulkoisen avun rahoittaminen varainhoitovuoden 2007 talousarviosta edellyttää tämän asetuksen saattamista voimaan 1 päivään tammikuuta 2007 mennessä.

---

[20] EUVL L 344, 27.12.2005, s. 1, ja EUVL L 344, 27.12.2005, s. 23.

[21] Neuvoston päätös 1999/468/EY, EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

2006/0116 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä koskevasta rahoitusvälineestä

(Demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen väline)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 179 artiklan 1 kohdan ja 181 a artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen[1],

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä[2],

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Yhteisön ulkoisen avun tehostamiseksi avun suunnittelulle ja toimitukselle ehdotetaan uusia puitteita. Neuvoston asetuksella (EY) N:o […] perustetaan liittymistä valmisteleva tukiväline ehdokasmaille ja mahdollisille ehdokasmaille annettavaa yhteisön apua varten. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o […] perustetaan Euroopan naapuruuspoliittinen kumppanuusväline, joka on Euroopan naapuruuspolitiikkaa suoraan tukeva väline. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o [...] perustetaan kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusväline. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o [...] perustetaan vakautusväline, josta annetaan apua kriisitilanteissa ja syntymässä olevissa kriiseissä sekä erityisten maailmanlaajuisten ja alueiden välisten uhkien ilmetessä. Tällä asetuksella perustetaan demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä koskeva eurooppalainen rahoitusväline.

(2) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti unioni perustuu jäsenvaltioille yhteisiin vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamiseen sekä oikeusvaltion periaatteisiin. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 49 artiklan mukaisesti jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa kyseisiä periaatteita, voi hakea unionin jäsenyyttä.

(3) Demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen edistäminen on yksi yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikan sekä yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa harjoitettavan taloudellisen, teknisen ja

[1] EUVL C [...], [...], s. [...].
[2] EUVL C [...], [...], s. [...].

rahoitusyhteistyön ensisijaisista tavoitteista. Sitoutuminen demokraattisten periaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, edistämiseen ja suojelemiseen on yhteisön ja sen ulkopuolisten maiden sopimussuhteiden olennainen osa.[3]

(4) Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, Euroopan parlamentin ja komission yhteisessä julkilausumassa kehityspolitiikkaa koskevasta eurooppalaisesta konsensuksesta[4] korostetaan, että ”köyhyyden vähentämiseksi ja kestävän kehityksen kannalta on olennaista edistyä ihmisoikeuksien suojelussa, hyvässä hallintotavassa ja demokratisoinnin alalla”.

(5) Rahoitusvälineellä edistetään Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteen saavuttamista eli demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen sekä ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien kunnioittamisen kehittämistä ja lujittamista.

(6) Yhteisön panos demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen sekä ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien kunnioittamisen kehittämiseen ja lujittamiseen perustuu kansainvälisessä ihmisoikeuslaissa[5] vahvistettuihin yleisperiaatteisiin ja muihin Yhdistyneiden Kansakuntien puitteissa tehtyihin yleismaailmallisiin ihmisoikeusvälineisiin.

(7) Demokratia ja ihmisoikeudet liittyvät erottamattomasti toisiinsa. Perusvapauksiin kuuluvat sananvapaus ja yhdistymisvapaus ovat poliittisen moniarvoisuuden ja demokratiakehityksen edellytyksiä, kun taas demokraattinen valvonta ja vallanjako ovat olennaisia riippumattoman oikeuslaitoksen ja oikeusvaltioperiaatteen kannalta, ja näitä puolestaan tarvitaan ihmisoikeuksien suojelemiseksi.

(8) Ihmisoikeuksia voidaan tarkastella yleismaailmallisesti hyväksyttyjen kansainvälisten normien valossa, mutta demokratia on nähtävä sisältä päin kehittyvänä, yhteiskunnan kaikille osa-alueille ulottuvana prosessina, jonka puitteissa eri instituutioiden tehtävänä on varmistaa kansalaisten mahdollisuudet osallistumiseen ja edustukseen sekä päätöksentekijöiden vastuullisuus ja kyky vastata kansalaisten toiveisiin. Vaikka ihmisoikeuksien kunnioittamiseen perustuvan kulttuurin ja kansalaisten kannalta toimivan demokratian rakentaminen ja säilyttäminen on erityisen tärkeää ja vaikeaa demokratiakehityksen alkuvaiheissa olevissa maissa, kyseessä on itse asiassa jatkuva haaste, johon ennen kaikkea asianomaisen maan asukkaiden on vastattava.

(9) Jotta edellä mainittuihin kysymyksiin voitaisiin vastata tehokkaasti, riittävän ajoissa ja joustavasti myös demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan eurooppalaisen aloitteen oikeusperustojen eli neuvoston asetusten (EY) N:o 975/1999[6] ja (EY) N:o 976/1999[7]

---

3 *Commission Communication on the Inclusion of Respect for Democratic Principles and Human Rights in Agreements between the Community and Third Countries* (KOM(1995) 216, 23.5.1995).

4 EUVL C 46, 24.2.2006, s. 1.

5 Kansainvälinen ihmisoikeuslaki sisältää ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansainvälisen sopimuksen taloudellisista, sosiaalisista ja kulttuurisista oikeuksista, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan ja kyseisen yleissopimuksen toisen valinnaisen pöytäkirjan, joka koskee kuolemanrangaistuksen poistamista.

6 EYVL L 120, 8.5.1999, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 2110/2005 (EUVL L 344, 27.12.2005, s. 1).

7 EYVL L 120, 8.5.1999, s. 8, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 2112/2005 (EUVL L 344, 27.12.2005, s. 23).

voimassaolon päättymisen eli 31 päivän joulukuuta 2006 jälkeen, tarvitaan erityisiä taloudellisia resursseja ja omavarainen rahoitusväline, joiden avulla voidaan jatkaa riippumatonta toimintaa ja täydentää humanitaarista apua sekä pitkän aikavälin kehitysavun ja yhteistyön rahoitusvälineitä.

(10) Tämän asetuksen nojalla myönnettävällä yhteisön avulla on tarkoitus täydentää muita demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan EU-politiikan täytäntöönpanossa käytettäviä välineitä, joita ovat poliittinen vuoropuhelu ja diplomatiaan liittyvät toimenpiteet sekä erilaiset rahoitukseen liittyvät ja teknisen yhteistyön välineet, kuten maantieteelliset ja temaattiset ohjelmat. Tämän asetuksen mukainen apu täydentää myös vakautusvälineen käyttöä kriisipainotteisissa toimissa.

(11) Erityisesti niiden toimenpiteiden lisäksi ja täydentämiseksi, joista on sovittu kumppanimaiden kanssa liittymistä valmistelevan välineen, Euroopan naapuruuspoliittisen kumppanuusvälineen, kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusvälineen, AKT-maiden kanssa tehdyn Cotonoun sopimuksen ja vakautusvälineen mukaisen yhteistyön puitteissa, yhteisö antaa tämän asetuksen nojalla apua, joka kohdistetaan maailmanlaajuisiin, alueellisiin ja kansallisiin ihmisoikeuksia ja demokratiakehitystä koskeviin kysymyksiin yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa.

(12) Vaikka demokratiaan ja ihmisoikeuksiin liittyvät tavoitteet otetaan yhä laajemmin huomioon kaikissa ulkoista apua koskevissa rahoitusvälineissä, tämän asetuksen nojalla annettavalla yhteisön avulla on erityinen täydentävä asema maailmanlaajuisen luonteensa vuoksi ja siksi, että se ei ole riippuvaista yhteisön ulkopuolisten maiden viranomaisten suostumuksesta. Tämä mahdollistaa arkaluontoisiin ihmisoikeus- ja demokratiakysymyksiin liittyvän yhteistyön kansalaisyhteiskunnan kanssa ja tarjoaa joustovaraa, jonka turvin kyetään vastaamaan muuttuviin olosuhteisiin tai tukemaan innovatiivisia ratkaisuja. Lisäksi uusi väline antaa yhteisölle valmiudet laatia ja tukea sellaisia erityistavoitteita ja -toimenpiteitä kansainvälisellä tasolla, jotka eivät liity mihinkään tiettyyn maantieteelliseen alueeseen tai kriisiin ja jotka edellyttävät mahdollisesti valtioiden rajat ylittävää toimintaa tai kattavat operaatioita sekä EU:ssa että joissakin yhteisön ulkopuolisissa maissa. Se tarjoaa puitteet EU:n riippumattoman vaalitarkkailun kaltaiselle toiminnalle, jotka edellyttää johdonmukaista toimintapolitiikkaa, yhtenäistä hallinnointijärjestelmää ja yhteisiä toimintaperiaatteita.

(13) Vuoden 2001 suuntaviivoissa, jotka koskevat komission edustaman yhteisön ja jäsenvaltioiden välisen koordinaation lujittamista ulkoisen avun alalla, korostetaan tarvetta vahvistaa Euroopan unionin ulkoisen avun koordinointia demokratiakehityksen tukemiseksi sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen edistämiseksi eri puolilla maailmaa. Komission ja jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden tahoillaan toteuttamat avustustoimenpiteet täydentävät toisiaan.

(14) Demokratian ja ihmisoikeuksien edistämistä koskevan yhteisön avun merkitys ja laajuus edellyttävät, että komissio pyrkii vaihtamaan säännöllisesti ja tihein väliajoin tietoja Euroopan parlamentin kanssa.

(15) Komissio kuulee kansalaisyhteiskunnan edustajia sekä muita avunantajia ja toimijoita riittävän varhaisessa vaiheessa ohjelmasuunnittelua helpottaakseen kyseisten

osapuolten osallistumista prosessiin ja varmistaakseen, että avustustoiminnot täydentävät mahdollisimman hyvin toisiaan.

(16) Yhteisön on kyettävä vastaamaan nopeasti odottamattomiin tarpeisiin ja poikkeusolosuhteisiin osoittaakseen sitoutuneensa edistämään demokratiaa ja ihmisoikeuksia uskottavasti ja tehokkaasti maissa, joissa tällaisia tilanteita ilmenee. Tämä edellyttää, että komissiolla on mahdollisuus tehdä päätöksiä erityistoimenpiteistä, jotka eivät kuulu strategia-asiakirjojen soveltamisalaan. Kyse on muihin ulkoisen avun rahoitusvälineisiin sisältyviä hallinnointivälineitä vastaavasta avun hallinnointivälineestä.

(17) Tässä asetuksessa vahvistetaan ohjelman koko keston ajaksi rahoituskehys, jota budjettivallan käyttäjä pitää *talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta ja moitteettomasta varainhoidosta 17 päivänä toukokuuta 2006 tehdyn Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisen toimielinten sopimuksen* 37 kohdan mukaisesti ensisijaisena ohjeenaan vuosittaisessa talousarviomenettelyssä.

(18) On varmistettava, että ihmisoikeuksia ja demokratiakehitystä käsittelevälle Euroopan yliopistojen väliselle keskukselle (EIUC), joka vastaa eurooppalaisesta ihmisoikeuksia ja demokratiakehitystä käsittelevästä maisterikoulutusohjelmasta sekä EU:n ja YK:n yhteisestä stipendiaattiohjelmasta, annetaan rahoitustukea myös sen jälkeen, kun sen rahoituksen oikeusperustana olevan päätöksen eli yhteisön toimintaohjelman perustamisesta Euroopan laajuisesti toimivien koulutusalan yksiköiden sekä alan yksittäistoimien tukemiseksi 21 päivänä huhtikuuta 2004 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 791/2004/EY[8] voimassaolo päättyy vuoden 2006 lopussa.

(19) Tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY[9] mukaisesti.

(20) Tämän asetuksen perustavoitteiden saavuttamisen kannalta on suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tarpeen ja asianmukaista vahvistaa säännöt demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevasta eurooppalaisesta välineestä. Tässä asetuksessa ei perustamissopimuksen 5 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti ylitetä sitä, mikä on tarpeen asetetun tavoitteen saavuttamiseksi,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

---

8 EUVL L 138, 30.4.2004, s. 31.

9 EYVL C 184, 17.7.1999, s. 23.

I OSASTO

TAVOITTEET JA SOVELTAMISALA

1 artikla

Tavoitteet

1. Tällä asetuksella perustetaan demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen rahoitusväline, josta yhteisö antaa kehitysyhteistyöpolitiikkansa sekä yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa harjoittamansa taloudellisen, teknisen ja rahoitusyhteistyön puitteissa apua demokratian ja oikeusvaltion periaatteen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen kehittämiseksi ja lujittamiseksi.

2. Kyseisen avun tarkoituksena on erityisesti:

   a) edistää ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista olosuhteissa, joissa ne ovat erityisesti uhattuina, sekä tukea ja auttaa sortotoimien ja väärinkäytösten uhreja;

   b) vahvistaa kansalaisyhteiskunnan asemaa ihmisoikeuksien ja demokratiaan tähtäävien uudistusten edistämisessä, parantaa poliittisia osallistumis- ja edustusmahdollisuuksia sekä tukea konfliktien ehkäisyä;

   c) tukea ihmisoikeuksien suojelemiseen, oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen ja demokratian edistämiseen tähtäävää kansainvälistä toimintakehystä;

   d) lisätä kansalaisten demokraattisiin vaalimenettelyihin tuntemaa luottamusta kehittämällä vaalitarkkailutoimintaa.

2 artikla

Soveltamisala

1. Ottaen huomioon 1 ja 3 artikla yhteisön apu koskee seuraavia aloja:

   a) demokratian ja demokratiakehityksen tukeminen erityisesti vahvistamalla kansalaisyhteiskunnan asemaa siten, että:

      i) kehitetään kansalaisten poliittisia osallistumis- ja edustusmahdollisuuksia, tuetaan vuoropuhelua ja yhteistyötä kansalaisyhteiskunnassa ja autetaan syrjäytyneitä väestöryhmiä vahvistamaan asemaansa;

      ii) pyritään lisäämään osallistavien päätöksentekoprosessien käyttöä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla ja edistetään naisten ja miesten tasavertaista osallistumista kansalaisyhteiskuntaan, talouselämään ja politiikkaan;

      iii) edistetään keskinäistä luottamusta ja moniarvoisuutta sekä kansalaisyhteiskunnassa että politiikassa tukemalla sanan- ja

kokoontumisvapautta, riippumatonta ja vastuullista media-alaa, esteetöntä tiedonsaantia ja yhdistymisvapautta;

iv) vahvistetaan oikeusvaltiota ja edistetään lainsäädäntöuudistusta, oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja rikoksiin syyllistyneiden saattamista oikeuden eteen, tuetaan oikeus- ja sovittelujärjestelmien luomista siirtymäkaudelle, mukaan luettuna tilapäisten kansainvälisten tuomioistuinten perustamisen ja toiminnan sekä kansainvälisen rikostuomioistuimen toiminnan tukeminen;

v) tuetaan uudistuksia, joiden tavoitteena on tehostaa demokraattista vastuuta ja valvontaa, mukaan luettuna turvallisuusalan valvonta, ja edistetään toimenpiteitä korruption torjumiseksi;

vi) noudatetaan konfliktien ehkäisyyn ja ratkaisemiseen tähtääviä menettelytapoja väkivaltaisten konfliktien torjumiseksi, niiden perimmäisten syiden poistamiseksi ja eriävien etunäkökohtien kanavoinnin ja hallinnan mahdollistavien demokraattisten prosessien kehittämiseksi;

b) ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa siviilioikeuksia sekä poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia oikeuksia koskevissa kansainvälisissä välineissä tarkoitettujen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistäminen ja puolustaminen; tämä kattaa kansalaisyhteiskunnan kautta välitettävän tuen seuraaviin tarkoituksiin:

i) kuolemanrangaistuksen poistamiseen, kidutuksen ja huonon kohtelun vastaiseen toimintaan sekä kidutuksen ja ihmisoikeusrikkomusten uhrien kuntoutukseen;

ii) ihmisoikeuksien puolustajille;

iii) rasisimin ja muukalaisvihan sekä kaikenlaisen syrjinnän torjuntaan;

iv) vähemmistöille, etnisille ryhmille ja alkuperäiskansoille;

v) naisten oikeuksien ajamiseen;

vi) lasten oikeuksien ajamiseen;

vii) perustyönormien noudattamiseen;

viii) ihmisoikeuksiin ja demokratiaan liittyvään koulutukseen ja seurantaan;

c) ihmisoikeuksien suojelemiseen, oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen ja demokratian edistämiseen tähtäävän kansainvälisen toimintakehyksen vahvistaminen etenkin:

i) tukemalla ihmisoikeuksia, oikeutta ja demokratiaa koskevia kansainvälisiä ja alueellisia välineitä;

ii) edistämällä yhteistyötä monenvälisten ja alueellisten järjestöjen kanssa;

iii) kehittämällä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden valvontaa;

d) kansalaisten demokraattisiin vaalimenettelyihin kohdistaman luottamuksen lisääminen etenkin:

i) Euroopan unionin vaaliapu- ja vaalitarkkailuhankkeiden avulla;

ii) osallistumalla vaalitarkkailuvalmiuksien kehittämiseen alueellisella ja paikallisella tasolla ja tukemalla aloitteita, joilla lisätään osallistumista ja luottamusta vaalimenettelyyn.

2. Kaikissa tässä asetuksessa tarkoitetuissa avustustoimenpiteissä on otettava riittävässä määrin huomioon sukupuolten väliseen tasa-arvoon, lasten oikeuksiin, alkuperäiskansojen oikeuksiin ja konfliktien ehkäisyyn liittyvien näkökohtien edistäminen.

3. Avustustoimenpiteet voidaan toteuttaa maailmanlaajuisesti tai alueellisesti taikka yhteisön ulkopuolisten maiden alueella. Jäsenvaltion alueella toteutettujen avustustoimenpiteiden on liityttävä suoraan yhteisön ulkopuolisissa maissa ilmeneviin tilanteisiin.

3 artikla

Yhteisön avun täydentävyys ja johdonmukaisuus

1. Tämän asetuksen nojalla annettavalla yhteisön avulla täydennetään apua, jota annetaan liittymistä valmistelevasta tukivälineestä, Euroopan naapuruuspoliittisesta kumppanuusvälineestä, kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusvälineestä, Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisestä kumppanuussopimuksesta[10] ja vakautusvälineestä annettujen asetusten nojalla. Tämän asetuksen nojalla annettavaa yhteisön apua tarjotaan, jos ja siinä määrin kuin mainituista välineistä ei yksistään voida tarjota riittävästi apua tai jos tämän asetuksen nojalla voidaan antaa apua tehokkaammin.

2. Komissio varmistaa, että tämän asetuksen nojalla toteutettavat toimenpiteet ovat sopusoinnussa yhteisön yleisen poliittisen strategiakehyksen ja varsinkin edellä mainittujen välineiden kanssa sekä muiden asian kannalta merkityksellisten yhteisön toimenpiteiden ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaisten toimenpiteiden kanssa.

3. Jotta yhteisön ja jäsenvaltioiden avustustoimenpiteet olisivat mahdollisimman tehokkaita ja muodostaisivat johdonmukaisen kokonaisuuden, komissio edistää omien ja jäsenvaltioiden toimien tiivistä yhteensovittamista sekä päätöksentekotasolla että kentällä. Yhteensovittamiseen sisällytetään säännöllisiä kuulemisia ja tihein väliajoin tapahtuvaa merkityksellisten tietojen vaihtoa etenkin kentällä, ja yhteensovittaminen on yksi keskeisistä vaiheista jäsenvaltioiden ja komission ohjelmasuunnittelussa.

4. Komissio pyrkii vaihtamaan säännöllisesti tietoja Euroopan parlamentin kanssa.

5. Komissio käy kansalaisyhteiskunnan kanssa vuoropuhelua tämän asetuksen tavoitteiden toteutumisesta.

---

[10] EYVL L 317, 15.12.2000, s. 3; EUVL L 385, 29.12.2004, s. 88.

II OSASTO

TÄYTÄNTÖÖNPANO

4 artikla

Yleiset täytäntöönpanopuitteet

Tämän asetuksen nojalla annettava yhteisön apu pannaan täytäntöön seuraavien toimenpiteiden avulla:

a) strategia-asiakirjat ja niihin tarvittaessa tehtävät tarkistukset;

b) vuotuiset toimintaohjelmat;

c) erityistoimenpiteet.

5 artiklaStrategia-asiakirjat ja niiden tarkistukset

1. Strategia-asiakirjoissa vahvistetaan yhteisön strategia tämän asetuksen nojalla annettavalle yhteisön avulle, yhteisön painopisteet, kansainvälinen tilanne ja tärkeimpien kumppaneiden toiminta.

2. Strategia-asiakirjoissa vahvistetaan yhteisön valitsemat rahoituksen painopistealat, erityistavoitteet, odotetut tulokset ja suoritusindikaattorit. Strategia-asiakirjoissa ilmoitetaan myös ohjeelliset määrärahat sekä kokonaisuudessaan että painopistealoittain; määrärahat voidaan tarvittaessa esittää myös vaihteluvälinä.

3. Strategia-asiakirjat ja niihin mahdollisesti tehtävät tarkistukset tai niiden täydennykset annetaan 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Ne voivat kattaa enintään tämän asetuksen voimassaoloajan pituisen ajan. Strategia-asiakirjoihin tehdään puolivälitarkistus tai tarvittaessa tapauskohtaisia tarkistuksia.

4. Komissio ja jäsenvaltiot kuulevat toisiaan ja muita avunantajia ja toimijoita, kansalaisyhteiskunnan edustajat mukaan luettuina, ohjelmasuunnitteluprosessin varhaisessa vaiheessa, jotta niiden yhteistyötoiminnot täydentäisivät mahdollisimman hyvin toisiaan.

6 artiklaVuotuiset toimintaohjelmat

1. Sen estämättä, mitä 7 artiklassa säädetään, komissio vahvistaa vuotuiset työohjelmat 5 artiklassa tarkoitettujen strategia-asiakirjojen ja niiden tarkistusten perusteella.

2. Vuotuisissa toimintaohjelmissa määritellään asetetut tavoitteet, toiminnan alat, odotetut tulokset, hallintomenettelyt sekä suunniteltu rahoituksen kokonaismäärä. Toimintaohjelmissa on kuvaus rahoitettavista toimista ja ilmoitus kunkin toimen

rahoitukseen käytettävästä määrästä ja täytäntöönpanon alustavasta aikataulusta. Tavoitteet ovat mitattavissa ja niillä on aikaan sidottuja vertailukohtia.

3. Vuotuiset toimintaohjelmat ja niihin mahdollisesti tehtävät tarkistukset tai niiden täydennykset annetaan 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Kun vuotuisiin toimintaohjelmiin tehtävien muutosten osuus ohjelmiin osoitetuista kokonaisvaroista on enintään 20 prosenttia, komissio vahvistaa ne. Komissio tiedottaa asiasta 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle komitealle.

4. Kun vuotuista toimintaohjelmaa ei ole vielä vahvistettu, komissio voi poikkeuksellisesti toteuttaa vuotuisen toimintaohjelman soveltamisalaan kuulumattomia toimenpiteitä 5 artiklassa tarkoitettujen strategia-asiakirjojen perusteella vuotuisiin toimintaohjelmiin sovellettavia sääntöjä ja menettelyitä vastaavien sääntöjen ja menettelyiden mukaisesti.

7 artikla

Erityistoimenpiteet

1. Sen estämättä, mitä 5 artiklassa säädetään, komissio voi toteuttaa strategia-asiakirjojen soveltamisalaan kuulumattomia erityistoimenpiteitä vastatakseen odottamattomiin tarpeisiin tai poikkeuksellisiin olosuhteisiin.

2. Erityistoimenpiteissä määritellään tavoitteet, toiminnan alat, odotetut tulokset ja suunniteltu rahoituksen kokonaismäärä. Toimenpiteissä on kuvaus rahoitettavista toimista ja ilmoitus kunkin toimen rahoitukseen käytettävästä määrästä ja täytäntöönpanon alustavasta aikataulusta.

3. Jos kyseisistä toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset ovat yli 5 miljoonaa euroa, komissio vahvistaa toimenpiteet 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

4. Jos erityistoimenpiteiden kustannukset ovat alle 5 miljoonaa euroa, komissio lähettää niistä tiedon jäsenvaltioille kuukauden kuluessa niitä koskevan päätöksen tekemisestä.

8 artiklaTukitoimenpiteet

1. Tämän asetuksen nojalla myönnettävällä yhteisön rahoituksella voidaan myös kattaa menoja, jotka liittyvät tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi ja sen tavoitteiden saavuttamiseksi välittömästi tarvittaviin valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimiin, kuten selvityksiin, kokouksiin, tiedotus-, valistus-, koulutus- ja julkaisutoimintaan, tietojenvaihdossa käytettäviin tietoverkkoihin sekä muuhun hallinnolliseen ja tekniseen apuun, jota komissio mahdollisesti käyttää ohjelman hallinnoinnissa. Sillä voidaan tarvittaessa kattaa myös menoja, jotka aiheutuvat avustustoimenpiteiden yhteisöluonnetta korostavista toimenpiteistä ja toiminnasta, jonka tarkoituksena on antaa kyseisissä maissa suurelle yleisölle tietoja avustustoimenpiteiden tavoitteista ja tuloksista.

2. Yhteisön rahoituksella katetaan myös kaikki komission lähetystöissä syntyvät menot, jotka liittyvät tämän asetuksen nojalla rahoitettavien toimien hallinnointiin tarvittavaan hallinnolliseen tukeen.

3. Komissio vahvistaa tukitoimenpiteet, jotka eivät kuulu 5 artiklassa tarkoitettujen strategia-asiakirjojen soveltamisalaan, 7 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti.

9 artiklaTukikelpoisuus

1. Sen estämättä, mitä 13 artiklassa säädetään, toimijoille 6 ja 7 artiklassa tarkoitettujen avustustoimenpiteiden toteuttamiseen voidaan tämän asetuksen nojalla myöntää rahoitusta seuraaville elimille ja toimijoille:

   a) kansalaisyhteiskuntaa tai jotakin yhteisöä edustavat järjestöt ja niiden verkostot kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla;

   b) julkisen tai yksityisen sektorin voittoa tavoittelemattomat virastot, laitokset ja organisaatiot sekä verkostot kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla;

   c) kansainväliset ja alueelliset hallitustenväliset järjestöt;

   d) luonnolliset henkilöt, kun se on välttämätöntä tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Muille kuin 1 kohdassa luetelluille elimille tai toimijoille voidaan myöntää rahoitusta, kun se on välttämätöntä tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

10 artikla

Hallintomenettelyt

1. Tämän asetuksen nojalla rahoitettavat avustustoimenpiteet toteutetaan neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002[11] ja sen mahdollisten tarkistusten mukaisesti keskitetysti tai yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa kyseisen asetuksen 53 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

2. Komissio voi neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 54 artiklan mukaisesti päättää siirtää julkisen vallan tehtäviä, kuten talousarvion toteuttamiseen liittyviä tehtäviä, kyseisen asetuksen 54 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetuille elimille.

[11] EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1.

11 artikla

Maksusitoumukset

1. Maksusitoumukset tehdään 6, 7 ja 8 artiklan mukaisesti tehtyjen komission päätösten perusteella.

2. Yhteisön rahoituksen oikeudellisia muotoja ovat muun muassa seuraavat:

   a) avustussopimukset, avustuspäätökset tai rahoitussopimukset;

   b) asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 54 artiklan mukaiset sopimukset;

   c) hankintasopimukset;

   d) urakkasopimukset.

12 artikla

Rahoitusmuodot

1. Yhteisön rahoitus voidaan järjestää seuraavilla tavoilla:

   a) hankkeet ja ohjelmat;

   b) 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa lueteltujen kansainvälisten ja alueellisten hallitustenvälisten järjestöjen toteuttamien hankkeiden rahoittamiseen myönnettävä tuki;

   c) ihmisoikeuksia ja demokratiakehitystä käsittelevän Euroopan yliopistojen välisen keskuksen (EIUC) toimintakulujen tukemiseen, erityisesti yhteisön ulkopuolisten maiden kansalaisille kokonaisuudessaan avattuja ohjelmia eli eurooppalaista ihmisoikeuksia ja demokratiakehitystä käsittelevää maisterikoulutusohjelmaa sekä EU:n ja YK:n yhteistä stipendiaattiohjelmaa varten, sekä muun ihmisoikeuksia ja demokratiakehitystä edistävän koulutus- ja tutkimustoiminnan tukemiseen myönnettävä tuki;

   d) maksuosuudet etenkin kansainvälisten tai alueellisten järjestöjen hallinnoimiin kansainvälisiin rahastoihin;

   e) henkilöstöresurssit ja aineelliset resurssit Euroopan unionin vaaliapu- ja vaalitarkkailuhankkeiden tehokasta toimintaa varten;

   f) asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002[12] 88 artiklan määritelmän mukaiset julkiset hankinnat.

[12] EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1.

2. Tämän asetuksen nojalla rahoitettaviin toimenpiteisiin voidaan hankkia yhteisrahoitusta erityisesti seuraavista rahoituslähteistä:

a) jäsenvaltiot ja niiden paikallisviranomaiset sekä erityisesti niiden julkiset ja puolijulkiset virastot;

b) muut avunantajamaat ja erityisesti niiden julkiset ja puolijulkiset virastot;

c) kansainväliset ja alueelliset hallitustenväliset järjestöt;

d) yhtiöt, yritykset, muut yksityiset organisaatiot ja toimijat sekä muut valtiosta riippumattomat toimijat;

3. Rinnakkaisessa yhteisrahoituksessa hanke tai ohjelma jaetaan useisiin selvästi tunnistettaviin osiin, joista kutakin rahoittavat yhteisrahoitukseen osallistuvat eri kumppanit siten, että rahoituksen lopullinen kohde on aina tunnistettavissa. Yhdistetyssä yhteisrahoituksessa hankkeen tai ohjelman kokonaiskustannukset jaetaan yhteisrahoitukseen osallistuvien kumppanien kesken ja varat yhdistetään siten, että hankkeen tai ohjelman osana toteutettavien yksittäisten toimien rahoituslähdettä ei ole mahdollista tunnistaa.

4. Yhdistetyssä yhteisrahoituksessa komissio voi yhteisten toimenpiteiden toteuttamista varten ottaa vastaan ja hallinnoida varoja 2 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen elinten nimissä. Kyseisiä varoja on käsiteltävä käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 18 artiklan mukaisesti.

5. Yhteisrahoituksen tapauksessa ja muissa asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi siirtää julkisen vallan tehtäviä, erityisesti talousarvion toteuttamiseen liittyviä tehtäviä, asetuksen (EY) N:o 1605/2002 54 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetuille elimille.

13 artikla

Osallistumissäännöt ja alkuperäsäännöt

1. Tämän asetuksen nojalla rahoitettavia hankinta- tai avustussopimuksia koskevaan menettelyyn voivat osallistua kaikki luonnolliset henkilöt, jotka ovat yhteisön jäsenvaltion, Euroopan yhteisön tunnustaman ehdokasmaan tai Euroopan talousalueen jäsenvaltion kansalaisia, ja kaikki oikeushenkilöt, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön jäsenvaltioon, Euroopan unionin tunnustamaan ehdokasmaahan tai Euroopan talousalueen jäsenvaltioon.

Tämän asetuksen nojalla rahoitettavia hankinta- tai avustussopimuksia koskevaan menettelyyn voivat tämän asetuksen nojalla osallistumiskelpoisten luonnollisten ja oikeushenkilöiden lisäksi osallistua kaikki luonnolliset henkilöt, jotka ovat Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) kehitysapukomitean (DAC) määritelmän mukaisen kehitysmaan kansalaisia, ja kaikki oikeushenkilöt, jotka ovat sijoittautuneet kyseisen määritelmän mukaiseen kehitysmaahan. Komissio julkaisee ja päivittää OECD:n kehitysapukomitean laatimaa luetteloa kehitysmaista kyseisen luettelon säännöllisten tarkistusten mukaisesti.

2. Tämän asetuksen mukaisesti rahoitettavia hankinta- ja tukisopimuksia koskevaan menettelyyn voivat osallistua myös kaikki luonnolliset henkilöt, jotka ovat minkä tahansa muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun maan kansalaisia, tai oikeushenkilöt, jotka ovat sijoittautuneet mihin tahansa muuhun kuin 1 kohdassa tarkoitettuun maahan, kun näiden maiden välillä on vahvistettu vastavuoroinen mahdollisuus ulkomaanapuun. Vastavuoroinen mahdollisuus ulkomaanapuun on myönnettävä aina, kun jokin maa myöntää myöntää osallistumiskelpoisuuden tasapuolisin ehdoin Euroopan unionin jäsenvaltioille ja kyseiselle avunsaajamaalle.

Vastavuoroinen mahdollisuus ulkomaanapuun on vahvistettava erillisellä päätöksellä, joka koskee tiettyä maata tai tiettyä alueellista maaryhmää. Tällainen päätös on tehtävä 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti, ja sen on oltava voimassa vähintään yhden vuoden.

3. Tämän asetuksen nojalla rahoitettavia hankinta- tai avustussopimuksia koskeviin menettelyihin voivat osallistua kansainväliset järjestöt.

4. Tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännökset eivät estä sellaisten osallistumiskelpoisten järjestöjen muodostamien ryhmien osallistumista, jotka ovat luonteeltaan tai sijainniltaan toteutettavan toiminnan tavoitteiden mukaisia.

5. Asiantuntijat voivat olla minkä tahansa maan kansalaisia. Tämä ei estä yhteisön hankintasäännöissä annettujen laatu- ja rahoitusvaatimusten soveltamista.

6. Jos tämän asetuksen nojalla rahoitettavat toimenpiteet toteutetaan asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 54 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti keskitetysti ja välillisesti siirtämällä ne yhteisön erityisvirastoille, kansainvälisille tai kansallisille julkisoikeudellisille yhteisöille tai yksityisoikeudellisille yhteisöille, jotka suorittavat julkisen palvelun tehtäviä, hallintoyksikön hankinta- ja avustussopimuksia koskeviin menettelyihin voivat osallistua kaikki luonnolliset henkilöt, jotka ovat sellaisen maan kansalaisia, joka voi osallistua yhteisön sopimuksiin ja saada yhteisön tukea 1 kohdassa esitettyjen periaatteiden mukaisesti, tai minkä tahansa sellaisen maan kansalaisia, joka on osallistumiskelpoinen hallintoyksikön sääntöjen ja menettelyiden nojalla, ja kaikki oikeushenkilöt, jotka ovat sijoittautuneet kyseisiin maihin.

7. Aina kun yhteisön apu kattaa kansainvälisen järjestön kautta toteutetun toimen, asianmukaisiin sopimusmenettelyihin voivat osallistua kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, jotka ovat osallistumiskelpoisia tämän artiklan nojalla, sekä kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, jotka ovat osallistumiskelpoisia kyseisen järjestön sääntöjen nojalla, kunhan huolehditaan sen varmistamisesta, että kaikkia avunantajia kohdellaan tasapuolisesti. Samoja sääntöjä sovelletaan myös tarvikkeisiin, materiaaleihin ja asiantuntijoihin.

8. Aina kun yhteisön rahoitus kattaa vastavuoroisuuden kohteena olevan yhteisön ulkopuolisen maan, alueellisen järjestön tai jäsenvaltion kanssa yhteisrahoitetun toimen, asianomaisiin sopimusmenettelyihin voivat osallistua kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, jotka ovat osallistumiskelpoisia tämän artiklan nojalla, sekä kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, jotka ovat osallistumiskelpoisia kyseisen yhteisön ulkopuolisen maan, alueellisen järjestön tai jäsenvaltion sääntöjen

nojalla. Samoja sääntöjä sovelletaan myös tarvikkeisiin, materiaaleihin ja asiantuntijoihin.

9. Kaikkien tämän asetuksen nojalla rahoitettujen sopimusten nojalla hankittujen tarvikkeiden ja materiaalien on oltava peräisin yhteisöstä tai 1 ja 2 kohdan määritelmän mukaisesta osallistumiskelpoisesta maasta. Tässä asetuksessa alkuperällä tarkoitetaan alkuperäsäännöistä tullitarkoituksia varten annetun yhteisön lainsäädännön määritelmän mukaista alkuperää.

10. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi antaa osallistumisluvan luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, joka tulee joko sellaisesta maasta, jolla on naapurimaiden kanssa perinteisiä taloudellisia, kaupankäyntiin liittyviä tai maantieteellisiä suhteita, tai muusta yhteisön ulkopuolisesta maasta, ja sallia eri alkuperää olevien tarvikkeiden ja materiaalien hankinnan ja käytön.

11. Poikkeuksia voidaan perustella sillä, että kyseisten maiden markkinoilla ei ole saatavilla tarvittavia tuotteita ja palveluita, äärimmäisen kiireen vuoksi tai jos hankkeen, ohjelman tai toimen toteuttaminen olisi mahdotonta tai kohtuuttoman vaikeaa osallistumissääntöjen vuoksi.

12. Tarjoajien, joille on myönnetty sopimuksia, on noudatettava kansainvälisesti sovittuja työelämän perusnormeja, kuten Kansainvälisen työjärjestön ILO:n perustyönormeja, yhdistymisvapautta ja työehtosopimusneuvotteluita, pakkotyön ja pakollisen työn poistamista, työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuvaa syrjintää ja lapsityövoiman käytön poistamista koskevia yleissopimuksia.

14 artikla

Yhteisön taloudellisten etujen suojaaminen

1. Tämän asetuksen täytäntöönpanon seurauksena tehtäviin sopimuksiin on sisällytettävä määräyksiä, joilla varmistetaan yhteisön taloudellisten etujen suojaaminen erityisesti petosten, korruption ja muiden väärinkäytösten varalta neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/1995[13], neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2185/1996[14] sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1073/1999[15] mukaisesti.

2. Kaikissa sopimuksissa on määrättävä erikseen komission ja tilintarkastustuomioistuimen valtuudesta tarkastaa kaikkien yhteisöiltä varoja saaneiden toimeksisaajien ja alihankkijoiden tilit, joko asiakirjojen perusteella tai paikalla tehtävin tarkastuksin. Niissä on myös erikseen valtuutettava komissio tekemään 11 päivänä marraskuuta 1996 annetussa asetuksessa (EY, Euratom) N:o 2185/1996 säädettyjä tarkastuskäyntejä.

---

13 EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1.
14 EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2.
15 EYVL L 136, 31.5.1999, s. 1.

15 artikla

Arviointi

1. Komissio seuraa ja tarkistaa säännöllisesti ohjelmiaan ja arvioi ohjelmasuunnittelun tuloksellisuutta varmistaakseen, että asetetut tavoitteet on saavutettu, ja voidakseen laatia suosituksia tulevien toimien parantamiseksi.

2. Komissio toimittaa arviointikertomukset tiedoksi 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle komitealle ja Euroopan parlamentille. Jäsenvaltiot voivat pyytää yksittäisten arviointien käsittelemistä 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa komiteassa. Käsittelyn tulokset on otettava huomioon ohjelmasuunnittelussa ja varojen jakamisessa.

3. Komission on otettava tarvittaessa kaikki sidosryhmät mukaan tämän asetuksen nojalla annetun yhteisön avun arviointivaiheeseen. Lisäksi saatetaan toteuttaa yhteisarviointeja jäsenvaltioiden, kansainvälisten järjestöjen tai muiden elinten kanssa.

III OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

16 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa demokratia- ja ihmisoikeuskomitea, jäljempänä ’komitea’.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan neuvoston päätöksen 1999/468/EY[16] 4 ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset. Päätöksen 1999/468/EY 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuksi määräajaksi vahvistetaan 30 päivää.

3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

4. Komitean kokousten pöytäkirjat lähetetään tiedoksi Euroopan parlamentille.

17 artikla

Vuosikertomus

1. Komissio tutkii tämän asetuksen nojalla toteutettujen avustustoimenpiteiden toteutuksen edistymistä ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosikertomuksen avun toteutuksesta ja tuloksista sekä, jos mahdollista, pääasiallisista seurauksista ja vaikutuksista. Kyseinen kertomus on liitettävä Euroopan yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikan sekä ulkomaanavun täytäntöönpanoa koskevan vuosikertomuksen ja Euroopan unionin vuosittaisen ihmisoikeusraportin erottamattomaksi osaksi.

2. Vuosikertomukseen on sisällytettävä edellistä vuotta koskevat tiedot rahoitetuista toimenpiteistä, seuranta- ja arviointitoimien tuloksista, tärkeimpien kumppaneiden panoksesta sekä maksusitoumusten ja maksujen täytäntöönpanosta eriteltyinä maailmanlaajuisiin, alueellisiin ja maakohtaisiin toimenpiteisiin sekä avustusaloittain. Kertomuksessa arvioidaan, kuinka hyvin tämän asetuksen tavoitteet on saavutettu kyseisellä avulla.

18 artikla

Rahoitusohje

Rahoitusohje tämän asetuksen täytäntöönpanoa varten ajanjaksolla 2007–2013 on 1 103,702 miljoonaa euroa. Budjettivallan käyttäjä hyväksyy vuotuiset määrärahat rahoitusnäkymien 2007–2013 rajoissa.

---

[16] EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

19 artikla

Uudelleentarkastelu

Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle 31 päivään joulukuuta 2010 mennessä kertomuksen, jossa arvioidaan tämän asetuksen täytäntöönpanoa kolmen ensimmäisen vuoden aikana, ja esittää tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen, jolla välineeseen tehdään tarvittavat muutokset.

20 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2007 aina 31 päivään joulukuuta 2013.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

SÄÄDÖKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS

1. EHDOTUKSEN NIMI:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS RAHOITUSVÄLINEESTÄ DEMOKRATIAN JA IHMISOIKEUKSIEN MAAILMANLAAJUISTA EDISTÄMISTÄ VARTEN (DEMOKRATIAA JA IHMISOIKEUKSIA KOSKEVA EUROOPPALAINEN VÄLINE)

2. LUOKITTELU TOIMINTOPERUSTEISESSA JOHTAMIS- JA BUDJETOINTIJÄRJESTELMÄSSÄ

Toimintalohko(t) sekä toiminto/toiminnot: Ihmisoikeudet ja demokratia – Demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen aloite (19.04)

3. BUDJETTIKOHTA/-KOHDAT

3.1. Budjettikohdat (toimintamäärärahat sekä niihin liittyvät teknisen ja hallinnollisen avun määrärahat (entiset BA-budjettikohdat)) ja budjettinimikkeet:

19.01.04.01 Kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön väline (DCECI) – Hallintomenot (osa)

19.01.04.02 Euroopan naapuruuspoliittinen kumppanuusväline (ENPI) – Hallintomenot (osa)

19.01.04.03 Vakautusväline – Hallintomenot

19.04.01 Euroopan yliopistojen välinen keskus

19.04.02.01 Ihmisoikeudet ja demokratia – Euroopan naapuruuspoliittisen kumppanuusvälineen (ENPI) horisontaaliseen ja maantieteelliseen soveltamisalaan kuuluvat toiminnot

19.04.02.02 Ihmisoikeudet ja demokratia – Kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön välineen (DCECI) horisontaaliseen ja maantieteelliseen soveltamisalaan kuuluvat toiminnot

19.04.02.03 Ihmisoikeudet ja demokratia – Liittymistä valmistelevan välineen horisontaaliseen ja maantieteelliseen soveltamisalaan kuuluvat toiminnot

19.04.02.04 Ihmisoikeudet ja demokratia – Vakautusvälineen horisontaaliseen ja maantieteelliseen soveltamisalaan kuuluvat toiminnot

19.04.03.01 EU:n vaaliapu- ja vaalitarkkailuhankkeet – Euroopan naapuruuspoliittisen kumppanuusvälineen (ENPI) horisontaaliseen ja maantieteelliseen soveltamisalaan kuuluvat toiminnot

19.04.03.02 EU:n vaaliapu- ja vaalitarkkailuhankkeet – Kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön välineen (DCECI) horisontaaliseen ja maantieteelliseen soveltamisalaan kuuluvat toiminnot

19.04.04 Valmistelutoimi konfliktinestoverkoston kehittämiseksi

19.04.05 Aikaisemman yhteistyön loppuun saattaminen

On huomattava, että ehdotus asetukseksi demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä koskevan rahoitusvälineen perustamisesta edellyttää talousarvion luvun 19.04 rakenteen tarkistamista.

3.2. Toiminnan ja sen rahoitusvaikutusten kesto:

2007–2013

3.3. Budjettitiedot

Budjetti-kohta	**Menolaji**		**Uusi**	**EFTA osallistuu**	**Ehdokasmaat osallistuvat**	**Rahoitus-näkymien otsake**
19.04	Ei-pakoll.	JM[1]/EI-JM[2]	KYLLÄ	EI	EI	**Nro 4**

4. YHTEENVETO RESURSSEISTA

4.1. Taloudelliset resurssit

4.1.1. Yhteenveto maksusitoumusmäärärahoista (MSM) ja maksumäärärahoista (MM)

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Menolaji	Kohdan nro		Vuosi n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 ja myöh.	Yht.
Toimintamenot[3]									
Maksusitoumusmäärärahat (MSM)	8.1.	a	130,673	136,963	141,764	145,825	151,873	320,533	1 027,631

[1] Jaksotetut määrärahat (JM).
[2] Jaksottamattomat määrärahat (EI-JM).
[3] Menot, jotka eivät kuulu kyseisen osaston xx lukuun xx 01.

Maksumäärärahat (MM)		b	64,422	101,890	129,824	142,211	150,358	438,926	1027,631

Viitemäärään sisältyvät hallintomenot[4]

Tekninen ja hallinnollinen apu (EI-JM)	8.2.4.	c	9,406	10,248	10,599	10,712	11,240	23,866	76,071

VIITEMÄÄRÄ YHTEENSÄ

Maksusitoumusmäärärahat		a+c	**140,079**	**147,211**	**152,363**	**156,537**	**163,113**	**344,399**	**1.103,702**
Maksumäärärahat		b+c	73,828	112,138	140,423	159,923	161,598	462,792	1103,702

4.1.2. Yhteensopivuus rahoitussuunnitelman kanssa

☑ Ehdotus on nykyisen rahoitussuunnitelman mukainen.

☐ Ehdotus edellyttää kyseeseen tulevan rahoitusnäkymien otsakkeen rahoitussuunnitelman muuttamista.

☐ Ehdotus voi edellyttää toimielinten sopimuksen[5] määräysten soveltamista (ts. joustovälineen käyttöä tai rahoitusnäkymien tarkistamista).

4.1.3. Vaikutukset tuloihin

☑ Ehdotuksella ei ole vaikutuksia tuloihin.

☐ Ehdotuksella on seuraavat vaikutukset tuloihin:

5. OMINAISPIIRTEET JA TAVOITTEET

5.1. Yhteisön osallistumisesta saatava lisäarvo, ehdotuksen johdonmukaisuus muiden rahoitusvälineiden kanssa sekä mahdolliset synergiaedut

On perusteltua toteuttaa demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuista edistämistä koskeva erillinen temaattinen ohjelma, joka on kaikille neljälle uudelle rahoitusvälineelle yhteinen, koska demokratian ja ihmisoikeuksien edistäminen on määritelty tavoitteeksi ja tukikelpoiseksi toimenpiteeksi niin kaikissa kolmessa maantieteellisessä välineessä (ENPI, DCECI ja IPA) kuin vakautusvälineessäkin Yksittäisiä erityistoimenpiteitä on mahdollista toteuttaa tietyllä kohdealueella toteutettavien ohjelmien yhteydessä. Demokratia ja ihmisoikeudet ovat kuitenkin ennen muuta globaaleja kysymyksiä. Siksi yhteisöllä on oltava valmiudet asettaa sellaisia erityistavoitteita ja tukea sellaisia toimenpiteitä kansainvälisellä tasolla, jotka eivät liity mihinkään tiettyyn maantieteelliseen alueeseen tai kriisiin. On myös

4 Menot, jotka otetaan osaston xx momentille xx 01 04.

5 Katso toimielinten sopimuksen 19 ja 24 kohta.

huomattava, että maailmanlaajuiset ihmisoikeuksiin ja demokratiaan liittyvät hankkeet edellyttävät valtioiden rajat ylittävää toteutustapaa, ja ne voivat käsittää sekä EU:n sisällä että eri kumppanimaissa toteutettavia toimia. Erillinen temaattinen ohjelma on hyödyllinen myös EU:n vaalitarkkailun ja muun vastaavan toiminnan kannalta, koska näin voidaan soveltaa johdonmukaista toimintapolitiikkaa, yhtenäistä hallintojärjestelmää ja yhteisiä toimintaperiaatteita.

5.2. Ehdotuksen tavoitteet ja odotetut tulokset sekä näihin liittyvät indikaattorit toimintoperusteisessa johtamismallissa

Yleistavoitteena on oltava demokratian, konfliktien ehkäisyn ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen kehittäminen ja lujittaminen EU:n politiikan ja suuntaviivojen mukaisesti sekä tiiviissä yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Päätoimintaa-aloja ovat seuraavat:

- ihmisoikeuksien ja perusvapauksien sekä erityisesti sanan- ja yhdistymisvapauden edistäminen siellä, missä ne ovat eniten uhattuina, ja ihmisoikeuksien puolustajien suojelu; nämä ovat kansalaisyhteiskunnan toiminnan ja demokratiakehityksen edellytyksiä; sortotoimien uhrien tukeminen, erityisesti kidutuksen ja pahoinpitelyiden uhrien kuntouttaminen;

- kansalaisyhteiskunnan aseman vahvistaminen ihmisoikeuksien, demokratiaan tähtäävien uudistusten ja konfliktien ehkäisyn edistämisessä, mukaan luettuna tuki poliittisille osallistumis- ja edustusmahdollisuuksille sekä kansalaisyhteiskunnan eri osapuolten vuoropuhelulle jakautuneissa yhteiskunnissa;

- heikommin edustettujen ryhmien kannustaminen vahvistamaan asemaansa ja osallistumaan kansalaisyhteiskunnan ja poliittisen järjestelmän toimintaan, kaikenlaisen syrjinnän torjuminen sekä vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen oikeuksien edistäminen;

- erityisesti naisten ja lasten oikeuksien vahvistaminen muun muassa sisällyttämällä lasten oikeuksiin ja sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyvät näkökohdat kaikkeen toimintaan;

- ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja demokratian suojelemiseen tähtäävän kansainvälisen toimintakehyksen ja erityisesti kansainvälisten rikosoikeusjärjestelmien ja keskeisten lainsäädäntövälineiden lujittaminen:

- kansalaisten demokraattisiin vaalimenettelyihin kohdistaman luottamuksen lisääminen kehittämällä EU:n vaalitarkkailutoimintaa ja tukemalla vaalitarkkailuvalmiuksia alueellisella ja kansallisella tasolla.

Ohjelman ominaispiirteet ovat seuraavat:

- Ohjelma on maailmaanlaajuinen ja siitä tuetaan toimintaa kansainvälisellä, alueellisella ja kansallisella tasolla sekä EU:ssa, jossa voidaan tukea toimintaa, joka liittyy suoraan jonkin yhteisön ulkopuolisen maan ihmisoikeusrikkomuksiin. Ohjelmalla edistetään integroidusti demokratiakehitystä ja ihmisoikeuksien

suojelua sekä varmistetaan sukupuoli- ja konfliktinäkökohtien huomioon ottaminen.

- Ohjelmassa työskennellään ensisijaisesti kansalaisyhteiskunnan kanssa ja sen välityksellä sekä tuetaan kansalaisyhteiskuntaa toimissa, jotka lisäävät sen vaikutusvaltaa vuoropuhelussa ja uudistustyössä.

- Ohjelmasta annetaan erityistä rahoitusapua ja teknistä apua toimiin, joita ei voida toteuttaa asianmukaisesti tai tehokkaasti muiden EY:n ohjelmien puitteissa. Näihin toimiin voi sisältyä myös yhteistyötä sellaisten kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen kanssa, joilla on ihmisoikeuksien ja demokratian alan erityisasiantuntemusta.

5.3. Toteutustapa (alustava)

Keskitetty hallinnointi

☑ komissio hallinnoi suoraan

☐ hallinnointivastuu siirretään

☐ toimeenpanovirastoille

☐ varainhoitoasetuksen 185 artiklassa tarkoitetuille yhteisöjen perustamille elimille

☑ kansallisille julkisoikeudellisille yhteisöille tai julkisen palvelun tehtäviä suorittaville yhteisöille

☐ ***Yhteistyössä toteutettava tai hajautettu hallinnointi***

☐ jäsenvaltioiden kanssa

☐ kolmansien maiden kanssa

☑ ***Hallinnointi yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa (tarkennettava)***

Ehdotetun asetuksen 10 artiklan 2 kohta.

6. SEURANTA JA ARVIOINTI

6.1. Seurantamenettely

Demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan eurooppalaisen aloitteen (EIDHR) mukaisen avun seuranta ja arviointi tapahtui aiemmin neljällä tasolla. Ensiksi yhteisön hankevastaava seurasi kutakin hanketta ja, jos mahdollista, vieraili paikalla hankkeen toteuttamisen aikana sekä laati siitä loppuarvioinnin hankkeen loppuun saattamisen jälkeen. EIDHR-hankkeet sisältyivät lisäksi tulosperusteiseen seurantajärjestelmään (ROM), jonka avulla ulkopuoliset konsultit harjoittavat lisäseurantaa. Kolmanneksi joka vuosi laadittiin erityisiä EIDHR-arviointeja, jotka kattoivat tietyn EIDHR-tavoitteen alalla toteutetut hankkeet. EIDHR-hankkeet olivat

myös RELEX-arviointiyksikön tietyllä maantieteellisellä alueella tai tietyllä alalla toteuttamien laajempien arviointien kohteena. Tämän seuranta- ja arviointijärjestelmän käyttö jatkuu myös sen jälkeen, kun ehdotettu asetus demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevasta eurooppalaisesta välineestä on tullut voimaan.

6.2. Arviointi

Vuonna 2005 saatiin päätökseen kaksi EIDHR-arviointia. Lisäksi toteutettiin yleinen tutkimus 48 päättyneen EIDHR-hankkeen joukosta valittujen hankkeiden vaikutuksista. Tutkimuksessa yhdistettiin eri arviointiperusteiden, kuten hankkeen merkitystä ja toteutusta koskevien näkökohtien, pohjalta saadut tulokset, jotka osoittivat, että 70 prosenttia yksittäisistä hankkeista sai arvosanakseen ”erinomainen” tai ”hyvä”. Tutkimuksessa havaittiin kuitenkin, että monilla hankkeiden täytäntöönpanosta huolehtivilla järjestöillä on heikko käsitys EIDHR:stä maailmanlaajuisena ohjelmana. Lisäksi avunsaajien ja kohderyhmien olisi osallistuttava tiiviimmin tarpeiden arviointiin ja hanke-ehdotusten laadintaan sekä hankkeiden seurantaan ja arviointiin. Mahdollisia yhteyksiä ja synergiaetuja suhteessa muihin yhteisön tai muiden tahojen rahoittamiin toimintoihin tätä alaa sivuavilla aloilla ei ole selvitetty riittävän laajasti. Tutkimuksen mukaan yhteisöä ei yleensä pidetä joustavimpiin kuuluvana avunantajana, mutta kun rahoitus on hankittu, se tuottaa huomattavia etuja avunsaajajärjestöille. EU nähdään tärkeänä toimijana demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuisen edistämisen alalla, ja sen antama rahoitus on usein mittavaa ja sisältää myös poliittisen tuen järjestöille.

Toisessa arvioinnissa tarkasteltiin loppuun saatettuja hankkeita rasismin ja muukalaisvihan torjunnan sekä vähemmistöjen oikeuksien edistämisen aloilla. Arvioinnissa havaittiin, että EIDHR:n tällä alalla myöntämä rahoitus suuntautui avunsaajille maailman herkimpiin ja haasteellisimpiin kuuluvissa ympäristöissä. Vaikka tutkimuksessa ei tarkasteltu hankkeita, joita ei rahoitettu, on selvää, että meneillään on tärkeitä hankkeita, joista osassa hyödynnettiin EU:n varoja palveluiden tarjoamiseen määrätyn jakson aikana rasismin ja muukalaisvihan vaikutusten lieventämiseksi ja osassa taas tehtiin ensiluokkaista työtä mitä vaikeimmissa olosuhteissa soveltaen silti laadukasta ohjelmasuunnittelua, joka on mahdollisesti toteutettavissa paikallisten tahojen harjoittaman toiminnan kanssa. EIDHR:n varat ovat tuoneet joillekin valtiosta riippumattomille järjestöille strategista vapautta toteuttaa tärkeitä innovatiivisia hankkeita, joiden toteuttaminen olisi ollut mahdotonta ilman EU:n tukea ja joita voitaisiin käyttää malleina menettelytavoille, joita keskus- ja paikallisviranomaiset, jotka ovat pitkällä aikavälillä päävastuussa maansa kansalaisista, noudattavat tulevaisuudessa kotimaissaan ja ulkomailla. Valtiosta riippumattomat järjestöt kykenivät lisäksi toimimaan edelläkävijöinä hankkeissa ja asettamaan politiikkaa kyseenalaiseksi osallistavilla menetelmillään ja ihmisoikeusperiaatteillaan, jotka tuovat todellista lisäarvoa ja lisäävät luottamusta etnisten rajojen yli silloin kun viranomaisten toimintaan ei voida luottaa ja kun hallitusten toiminta voi olla rajoitettua ja kun ne eivät uskalla ottaa riskejä, jotka liittyvät epäsuosittuihin vähemmistöjen oikeuksia koskeviin kysymyksiin. EIDHR:n avulla EU on kyennyt havainnollistamaan käytännössä ajamiaan ihmisoikeuksien ja etnisten ryhmien välisen yhteistyön periaatteita ja osoittamaan sitoutumisensa kansalaisyhteiskuntaan ja tukensa erilaisille perusoikeuksien suojelutavoille.

Lisäksi toteutettiin tutkimus vaikutusindikaattorien luomisesta EIDHR:lle. Siinä ehdotetaan ohjelma- ja hanketason vaikutusindikaattoreita ja annetaan EIDHR-kumppaneille opastusta hyvien indikaattoreiden luomisessa hankkeilleen. Opas on saatavilla EIDHR:n verkkosivuilla. Kyseisen tutkimuksen tuloksia käytettiin perustana ehdotettujen hankkeiden vaikutusindikattoreille, joita käytetään EIDHR:n 2005–2006 ehdotuspyynnöissä maailmanlaajuisten hankkeiden valitsemiseksi.

Vuonna 2006 on saatu kaksi arviointiraporttia kriisinhallinnan siviilinäkökohtia koskevasta yhteisön koulutushankkeesta ja Andien alueella toteutetusta ihmisoikeusohjelmasta. Tarkoituksena on toteuttaa toiset kaksi EIDHR:ään liittyvää arviointia vuoden 2006 kuluessa.

Ehdotetun asetuksen 15 artiklan mukaisesti demokratian ja ihmisoikeuksien edistämistä koskevasta eurooppalaisesta välineestä annettavan avun seuranta ja arviointi jatkuu viime vuosien tapaan.

6.3. Puolivälitarkistus

Ehdotetun asetuksen 19 artiklassa säädetään asetuksen täytäntöönpanoa koskevasta puolivälitarkistuksesta. Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle 31 päivään joulukuuta 2010 mennessä kertomuksen, jossa arvioidaan asetuksen nojalla annetun avun täytäntöönpanoa kolmen ensimmäisen vuoden aikana (2007–2009). Komissio voi tarvittaessa ehdottaa välineeseen tarvittavia muutoksia.

7. PETOSTENTORJUNTATOIMENPITEET

Kyseisten toimenpiteiden osalta viitataan ehdotetun asetuksen 14 artiklaan.

8. YKSITYISKOHTAINEN ERITTELY TARVITTAVISTA RESURSSEISTA

8.1. Vaikutus henkilöstöön

Avun hallinnointiin tarvittavat henkilöstöresurssit arvioidaan 4,8 työntekijäksi (kaikki työntekijäryhmät mukaan luettuina) vuosittain hallinnoituja 10 miljoonan euron maksusitoumusmäärärahoja kohden. Koko jakson aikana tämä merkitsisi arviolta 775 kokoaikavastaavan kokonaislisäystä työntekijämäärään 1 päivänä huhtikuuta 2006 vallinneen tilanteen mukaan seuraaviin neljään ulkomaanavun välineeseen: DCECI, ENPI, vakautusväline ja demokratian ja ihmisoikeuksien edistämistä koskeva eurooppalainen väline. Demokratian ja ihmisoikeuksien edistämistä koskevaan eurooppalaiseen välineeseen tarvittavat varat kattavat kaikki tämän asetuksen nojalla toteutettavat toimet. Varainhoitovuonna 2007 tarvittavat varat ovat varainhoitovuoden 2007 alustavan talousarvioluonnoksen mukaiset.

8.2. Henkilöstön taloudellinen kokonaisvaikutus

Lisähenkilöstöresurssit, jotka tarvitaan toimen hallinnoimiseksi verrattuna tilanteeseen 1 päivänä huhtikuuta 2006 rahoitetaan hallintotukimenoihin varatuilla määrärahoilla (sopimussuhteiset ja paikalliset toimihenkilöt). Kyseiset toimihenkilöt täydentävät muuta henkilöstöä, joka osallistuu hallinnointiin päätoimipaikassa ja lähetystöissä (virkailijat, väliaikaiset toimihenkilöt ja muut)

Arvioidut kustannukset otetaan huomioon kohdassa 4.1.1.

8.3 Muut viitemäärään sisältyvät hallintomenot (hallintomenot)

Henkilöstö- ja hallintoresurssien tarve katetaan hallinnoivalle pääosastolle vuotuisessa määrärahajaottelussa myönnetystä osuudesta.